

ELECCIONS GENERALS 2023

Informació accessible sobre les mesures i suports per exercir el dret de vot de les persones amb discapacitat

- **Fonament del dret**

Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat (CDPD)

Article 29. Participació en la vida política i pública

Els estats part han de garantir a les persones amb discapacitat els drets polítics i la possibilitat de gaudir-los en igualtat de condicions que les altres i s'han de comprometre a:

a) Assegurar que les persones amb discapacitat puguin participar plenament i efectivament en la vida política i pública en igualtat de condicions amb les altres, directament o a través de representants lliurement elegits, inclosos el dret i la possibilitat de les persones amb discapacitat a votar i a ser elegides, mitjançant:

i) La garantia que els procediments, les instal·lacions i els materials electorals siguin adequats, accessibles i fàcils d'entendre i utilitzar;

ii) La protecció del dret de les persones amb discapacitat a emetre el seu vot en secret en eleccions i referèndum públics sense intimidació, i a presentar-se efectivament com a candidates en les eleccions, a exercir càrrecs i qualsevol funció pública a tots els àmbits de govern, mitjançant l'ús de noves tecnologies i tecnologies de suport quan escaigui;

iii) La garantia de la lliure expressió de la voluntat de les persones amb discapacitat com a electors i, amb aquesta finalitat, quan sigui necessari i a petició d'elles, permetre que una persona de la seva elecció els presti assistència per votar.

Normativa Andorrana

Llei 44/2022, del 12 de desembre, de text consolidat qualificada del règim electoral i del referèndum

Reglament d'aplicació de mesures per reforçar la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat.

- **Quines persones tenen dret a les mesures i suports**

- Persones amb discapacitat
  - Grau de menyscabament igual o superior al 33 %, valorats per la CONAVA.
- Persones en situació de dependència (s'equiparen a persones amb discapacitat)
  - Grau de dependència 3 o superior, valorats per la COVASS.
- Persones amb malaltia greu (en els casos que la norma ho especifica)
  - Acreditat mitjançant certificat mèdic oficial emès per facultatius generalistes o especialistes autoritzats a exercir a Andorra.

- **Formularis oficials**
  - Catàleg de tràmits de la Seu Electrònica del Govern i es poden presentar per tramesa electrònica o presencial adreçada a "Eleccions", indicant si són generals o comunals, dins el terminis establerts

- **Possibles formats accessibles**
  - Tinta en diferents mides de la lletra
  - Lectura fàcil, amb o sense pictogrames i símbols
  - Sistema Braille
  - Audiovisual subtitulada
  - Audiodescripció
  - Llengua de signes
  - Suport sonor
  - Suport electrònic

- **Informació accessible**
  - Informació personalitzada i sol·licitud de mesures
    - Informació accessible personalitzada. Referent als drets electorals de les persones amb discapacitat i la manera d'exercir-los en format que demanin, que podrà ser en tinta amb lletra ampliada, Braille i lectura fàcil amb pictogrames i símbols i versió àudio.
    - Mesures de suport del vot accessible per a persones amb discapacitat visual: si no se'n disposa es pot sol·licitar aparell de lectura QR i auriculars
    - S'han de sol·licitar en formulari oficial a la Seu electrònica del Govern dins els **5 dies hàbils següents a al dia de publicació de la data de les eleccions**, adreçats a "Eleccions", que es poden presentar electrònicament o presencialment al Servei de Tràmits.

  - Informació general
    - Campanyes institucionals. Han de facilitar informació sobre l'exercici dels drets electorals de les persones amb discapacitat
    - Pag.web "eleccions.ad" ha d'incloure un enllaç per poder accedir-hi en suport sonor.
    - Les candidatures han de facilitar la informació electoral en versions accessibles quan es refereixin als espais de propaganda electoral gratuïts i han de procurar que resta d'informació electoral s'ofereixi el més accessible possible.
    - Les professions de fe de les diverses candidatures es trametan a tots els electors en format escrit amb tinta i amb accés al suport sonor a través d'un codi QR.
    - Les associacions i entitats de l'àmbit de les diverses discapacitats poden sol·licitar al Govern informació accessible relacionats amb les mesures i suports establerts per la normativa a les persones amb discapacitat en les diferents formats previstos a la informació accessible personalitzada per facilitar als seus socis o afiliats.

- **Propaganda i espais electorals**
  - Propaganda electoral en els mitjans de comunicació
    - Les candidatures han d'elaborar versions subtitulades de la propaganda electoral gratuïta i lliurar-les a RTVA.
    - La RTVA ha de vetllar per possibilitar el màxim d'espais electorals accessibles, tenint en compte els diferents formats existents.
  - Espais electorals
    - Col·legis electorals i vot per dipòsit judicial
      - Els espais electorals dels comuns i la Batllia han de ser accessibles i habilitats.
      - El Govern i els comuns han de verificar que reuneixen aquests requisits.
      - En l'habilitació s'han de tenir en compte mesures d'accessibilitat cognitiva, especialment per a les persones amb discapacitat intel·lectual. El Govern, amb la col·laboració dels comuns i de la Batllia, facilitarà els materials unificats.
      - Les persones que presideixin les meses electorals, quan ho considerin necessari, establiran prioritat d'accés a les meses de votació a les persones amb discapacitat o que es trobin en situació de malaltia greu.
    - Cabines aïlladores
      - Aquestes cabines i els elements que la componen han de ser accessibles.
- **Vot accessible per a les persones amb discapacitat visual i sordceguesa**
  - Persones amb discapacitat visual
    - Opció pel disseny universal: papereta electorals única, que tindrà l'extrem inferior arrodonit per facilitar la identificació del lloc on es trobarà un codi QR que li permetrà accedir al seu contingut amb àudio.
    - Si algun dels electors amb dret a aquest vot no disposa d'aparells per accedir al QR i als auriculars podrà sol·licitar-ho **5 dies hàbils següents a al dia de publicació de la data de les eleccions** per tal que els tingui disponibles en els llocs de votació facilitats pel Govern.
  - Persones amb discapacitat amb sordceguesa
    - Tenen dret a l'assistència d'una persona de la seva confiança coneixedor de sistemes alternatius de comunicació per tal que li presti assistència per a l'accés a la informació i l'exercici del vot.
- **Assistència per a l'exercici del vot**
  - Concepte:
    - Les persones amb discapacitat que considerin necessària l'assistència d'una altra persona de la seva elecció poden sol·licitar a la Junta Electoral, mitjançant el formulari oficial per tal que se'ls permeti l'esmentada assistència per votar.
    - La sol·licitud s'ha de presentar amb antelació mínima de deu dies hàbils abans de la data fixada per les eleccions, adreçada a "Eleccions". Un cop rebuda la sol·licitud, el Govern en el termini de vint-i-quatre hores l'ha de trametre a la junta electoral, que ha de resoldre en el termini de cinc dies.

- No és necessària l'autorització de la Junta Electoral quan l'assistència per que pugui votar una persona amb discapacitat la prestin els titulars dels càrrecs de les institucions de protecció i suport.
- **Delegació de vot**
  - Concepte:
    - Els electors que presentin una discapacitat o una malaltia greu que es trobin en la impossibilitat o els sigui molt difícil exercir del seu dret de vot pels mitjans habilitats legalment poden delegar el seu vot.
    - La persona delegada ha de ser un elector designat lliurement que només pot ostentar una delegació de vot i ha d'acreditar la situació al president de la mesa.
  - Requisits. Acreditar:
    - La situació de discapacitat per mitjà de la resolució corresponent.
    - La situació de malaltia greu mitjançant certificat mèdic oficial.
    - La situació d'impossibilitat o les dificultats de fer efectiu l'exercici del seu dret de vot pels mitjans habituals mitjançant certificat mèdic oficial.

(Les causes i conseqüències esmentades es poden incloure en un mateix certificat mèdic oficial)
  - Formalització de la delegació
    - En escriptura pública autoritzada per un notari andorrà, que ha de verificar la voluntat expesa de la delegació i la discapacitat o malaltia greu de l'elector.
- **Vot judicial davant el batlle**
  - Concepte
    - Els electors que presentin una discapacitat o una malaltia greu que es trobin en la **impossibilitat** d'exercir del seu dret de vot pels mitjans habilitats legalment poden sol·licitar a la Batllia el vot per dipòsit judicial davant el batlle en el domicili de la persona sol·licitant o en el lloc on sigui assistida a Andorra.
  - Termini
    - Demanar-ho a la Batllia dins els **35 dies hàbils següents al dia de la publicació de la data fixada per a les eleccions.**
  - Requisits.
    - Acreditar La situació de discapacitat o de malaltia greu i la impossibilitat d'exercir el dret de vot pels mitjans habilitats legalment.
- **Transport adaptat**
  - Concepte
    - Les persones amb discapacitat amb greus problemes de mobilitat poden demanar al Govern transport adaptat per desplaçar-se als llocs de votació.
  - Requisits
    - Presentar la sol·licitud al Servei de tràmits en el formulari oficial a la Seu Electrònica del Govern amb una antelació mínima de 10 dies hàbils abans de la data fixada per a les votacions

- Tenir reconeguda condició de persona amb discapacitat i haver superat el barem de mobilitat o aportar certificat mèdic oficial acreditatiu dels greus problemes de mobilitat.
- El Govern resoldrà la sol·licitud i ho notificarà en el termini de 5 dies hàbils, indicant l'hora aproximada del servei.